

[Lone Dybkjær]

handlinger«. Det synes jeg er reelt. Vi har alle dage været uenige om det, og hvis vi så i øvrigt kan være enige om nødvendigheden af at få det analysearbejde frem, så vi i fællesskab kan se, at vi kan få nedsat arbejdstiden, er det jo også godt nok.

(Kort bemærkning).

Jes Lunde (SF):

Jeg må konstatere, at arbejdsministeren i sit svar ikke svarede på mit spørgsmål om, hvordan regeringen vil løse arbejdsløshedsproblemet uden at nedsætte arbejdstiden. Vi fik at vide, at det var meget naturligt at spørge om det, siden debatten handlede om det, men noget svar har regeringen åbenbart ikke.

(Kort bemærkning).

Svend Auken (S):

Det er jo en lidt paradoksal, men ikke ukendt situation at stå over for to dagsordensforslag, hvoraf det første er klart til at tage og føle på og ikke behøver fortolkninger, mens det andet er betydelig mere – hvad skal man sige – fortolkeligt. Jeg tænker med det første dagsordensforslag selvfølgelig på det dagsordensforslag, som fru Lilli Gyldenkilde og jeg har stillet. Det giver en klar, positiv markering af, at der er behov for en nedsættelse af arbejdstiden. Vi har ikke fra vor side ønsket at trække det tilbage. Vi mener stadig væk, at langt det bedste, folketinget kunne gøre i den nuværende situation, var tydeligt at tilkendegive, at der er behov for en nedsættelse af arbejdstiden.

Det andet er fru Lone Dybkjærs dagsordensforslag, som unægtelig kræver megen fortolkning og – havde jeg nær sagt – også megen god vilje. Jeg vil imidlertid gerne sige fru Lone Dybkjær tak for de fortolkningsbidrag, vi har fået, og må gå ud fra, at når det er forslagsstillere ns hensigt, og når vi har accepteret dette dagsordensforslag, hvis det kommer til afstemning i stedet for det af fru Lilli Gyldenkilde og mig fremsatte dagsordensforslag, så må det i hvert fald for de to partier, altså forslagsstilleren og os, være fælles gods – sådan at forstå, at hvis ikke regeringen lever op til det, der ligger i den fælles fortolkning, så er vi også fælles om at følge regeringen til dørs på området.

Når jeg siger det, kunne man tro, at det var udtryk for en almindelig skepsis over for regeringen. Det er det selvfølgelig ikke. Det er udtryk for erfaringerne med den sidste dagsorden, vi vedtog i maj måned sidste år, og som unægtelig ikke blev fulgt op i praksis, men hvor fru Lone Dybkjær var en af de første til at udtrykke sig meget stærkt.

Vi håber, at fru Lilli Gyldenkildes og mit dagsordensforslag kan vedtages her i dag. Kan det ikke det, er det alligevel et udtryk for, at processen bevæger sig et skridt fremad, at fru Lone Dybkjærs dagsordensforslag bliver vedtaget – med de fortolkningsbidrag, som fru Lone Dybkjær har givet her i dag.

(Kort bemærkning).

Lilli Gyldenkilde (SF):

Nogle gange kan der jo ske det, at man kan sidde og ønske sig, at man havde en klarere forretningsorden, sådan at man var sikker på, at det forslag om motiveret dagsorden, der først var fremsat, kom først til afstemning. Så kunne vi se en noget klarere markering end det, vi kommer til i øjeblikket.

Vi må acceptere den stemmeforklaring, der er kommet fra socialdemokratiet, og sige: det er muligt, at fagbevægelsens top bliver glad for den stilling, som socialdemokratiet nu tager, men jeg er sikker på, at fagbevægelsens almindelige medlemmer ikke vil kunne forstå et kvidder af det hele. De vil ikke kunne begribe, at socialdemokratiet nu stemmer for det dagsordensforslag, som også den siddende regering kan stemme for.

Hermed sluttede forhandlingen.

Afstemning

Forslag om motiveret dagsorden af Lone Dybkjær (RV) (se foran) vedtoges med 95 stemmer mod 21 (SF, FP og VS).

Hermed var følgende forslag bortfaldet:

Forslag om motiveret dagsorden af Lilli Gyldenkilde (SF) og Svend Auken (S) (se foran).

Hermed sluttede forespørgslen.

Den næste sag på dagsordenen var:

11) Første behandling af lovforslag nr. L 113:

Forslag til lov om ændring af lov om arbejdstilbud til ledige. (Uddannelsesydelse).
(Fremsat 14/3 84).

Lovforslaget sættes til forhandling.

Forhandling

Bakholt (S):

Der står i bemærkningerne til lovforslaget, at det er et led i regeringens program til bekæmpelse af ungdomsledigheden. Forslaget går ud på, at unge, der er under 25 år, og som er berettiget til arbejdstilbud, i stedet kan vælge et uddannelsestilbud, der varer op til 2 år, og få dagpenge, der svarer til 52.000 kr. på årsbasis.

Fjerde næstformand (Ole Vig Jensen):

Jeg skal bede om, at der bliver mere ro i salen.

Bakholt (S):

Ved at læse forslaget igennem må man imidlertid konstatere, at det ikke er noget reelt alternativ, man her tilbyder de unge. Jeg vil egentlig godt spørge: hvordan forestiller man sig, at man kan motivere unge til at gå ind i en uddannelse, når den økonomiske godtgørelse, som der jo her er tale om, bliver reduceret i den grad, den gør, og kun udgør 52.000 kr.? Deres økonomiske situation vil blive forringet – og det i betydeligt omfang. I bemærkningerne står der, at det, der særlig er tænkt på her af unge mennesker, er ufaglærte og eneforsørgere. Enlige forsørgere vil ikke have nogen mulighed for at klare en uddannelse med den godtgørelse, der er tale om. Under den forespørgsel, som netop er afsluttet, brugte arbejdsministeren det udtryk, at hver krone tælles. Sådan er det også for de mennesker, der her er tale om. De er i en sådan økonomisk situation, at det er vanskeligt at forestille sig, at de kan klare at gå igennem en uddannelse af den varighed, der lægges op til her, med den reduktion af deres dagpenge.

Der er en anden ting, som man må undre sig over i lovforslaget, nemlig at arbejdsformidlingen skal administrere det og også skal

administrere udbetalingerne. Hvorfor skal den det? Det er normalt sådan, at godtgørelser, der udbetales til arbejdsledige, administreres af A-kasserne og ikke af arbejdsformidlingen. Det er vi imod.

Der er heller ikke nogen garanti for – ifølg forslaget – at man kan få en uddannelse; man skal stille sig ind i den almindelige uddannelseskø, der findes.

Der står i bemærkningerne, at arbejdsministeren skal fremkomme med en liste over forslag til uddannelser, der kan anvendes, og hvor man kan få denne ydelse. Der er ingen som helst antydning af, hvad det er for uddannelser, man har tænkt sig, og hvad det er, det drejer sig om. Det er vel nærliggende at antage, at arbejdsmarkedsuddannelserne skal ind under det, men det står der ikke noget om, og dem er der i forvejen skåret drastisk ned på, så der er ikke mange reelle muligheder her.

Man kan meget let få den tanke, at det her er en af undervisningsministerens sædvanlige luftige planer, som arbejdsministeren nu skal lægge ryg til og prøve at få kørt igennem folketinget her. Vi betragter det som en narresult, som der ikke vil være ret mange – om overhovedet nogen – unge der vil hoppe på. Der er reelt ingen uddannelsestilbud i det, og der er så dårlige økonomiske tilbud, at vi ikke kan se, at det er nogen lettelse for de unge, eller at det er nogen chance at give de unge.

Vi må gå imod dette lovforslag.

Bo Kristensen (KF):

Dette lovforslag, som er et led i regeringens program for 1984 og 1985 for bekæmpelse af ungdomsarbejdsledigheden, kan det konservative folkeparti hilse velkommen.

Vi finder, det er rigtigt, at man i disse aldersgrupper forsøger at finde alternative veje, således at man kommer i gang med en uddannelse af længere varighed, fordi det drejer sig om grupper, som er gået på arbejdsmarkedet meget tidligt efter et folkeskoleforløb.

Vi finder det rigtigt, at vi giver de grupper et tilbud om en rimelig betaling, nemlig 52.000 kr. Det er mere end studielån og stipendieordning, men mindre end dagpengene på de almindelige satser. Vi finder, at det grundlag, der er fundet frem til, kan bære

[Bo Kristensen]

økonomisk, og at de unge også får nogle økonomiske rammer, som er rimelige både i forhold til de andre studerende på almindelige vilkår og i forhold til dem, der er på arbejdsmarkedet.

Det, det drejer sig om her, er også at finde uddannelsesområder på en positivliste, som kan føre de unge over i de uddannelsesgrene, hvor der også bliver behov for dem på arbejdsmarkedet. Vi finder det særdeles positivt, at samarbejdet mellem arbejdsministeren og undervisningsministeren vil resultere i, at man får en vejledning til arbejdsformidlingerne om, på hvilke områder man kan tilbyde en uddannelse, og hvilke felter der er til rådighed. Ellers ender vi i de sædvanlige ansøgninger frem og tilbage i arbejdsformidlingen og orienteringer – altså en administrativt besværlig gennemførelse af administrationen. Vi synes, det er bedre med den måde, man har lagt op til her, med en positivliste, hvor man kan slå op og se, om den unge har mulighed for at deltage på de felter, som den unge ønsker.

Vi mener, at de bemærkninger, som arbejdsministeren er kommet med om, at dette er en forsøgsordning, er meget relevante, idet arbejdstilbudsordningerne skal op til revision i folketinget i næste samling. Hermed sætter man noget i gang og får nogle resultater inden for det næste år, som kan bruges i det fremtidige arbejde for de unge.

Vi hilser lovforslaget velkommen og giver det en velvillig behandling i udvalgsarbejdet.

Hanne Severinsen (V):

Venstre kan støtte lovforslaget, som jo er et led i regeringens bekæmpelse af ungdomsarbejdsledigheden.

Som den socialdemokratiske ordfører for lidt siden sagde: hvordan kan vi motivere de unge til en uddannelse? Han mente altså, at det her motiverede overhovedet ikke. Jeg vil gerne gøre opmærksom på, at de nuværende ordninger motiverer i hvert fald overhovedet ikke til en uddannelse. Tværtimod står man jo helt fastlåst og er arbejdsløs og må ikke foretage sig noget, som kan være en egentlig uddannelse. Her åbner man en mulighed for, at man kan komme ud af den blindgyde, her åbner man en mulighed for, at de unge kan vælge at gå i gang med en relevant uddannelse, der er gode beskæftigelsesmuligheder i,

og så kan man alligevel få noget af sin understøttelse. Ganske vist kun det halve, men det er jo en langt mere fordelagtig ordning, end hvis man skal på Statens Uddannelsesstøtte. Så her åbner man faktisk muligheden for, at mange unge kommer ud af den blindgyde, de ellers måske er havnet i. Derfor er vi meget varme tilhængere af forslaget, og vi er også sikre på, at det vil blive benyttet af mange unge. Jeg tror, det er langt vigtigere end det, at vi prøver at skaffe arbejde til alle unge. Det er selvfølgelig noget, som vi også gerne ville, men det, vi i hvert tilfælde må sørge for i disse år, er, at de unge får en uddannelse, og det mener jeg at dette forslag hjælper med til.

Jeg kan på venstres vegne helt tilslutte mig lovforslaget.

Carsten Andersen (SF):

Lovforslaget er et led i regeringens ungdomspakke, og det har nogle ganske gode intentioner. Det tager hul på den problematik, at arbejdsløse under modtagelsen af arbejdsløshedsunderstøttelse kan komme i uddannelse – en uddannelse, der kan bruges til noget og ikke kun skal være en hobbybetonet uddannelsesbeskæftigelse.

Vi ser et lyspunkt i dette initiativ, men lyset begynder sandelig at blafre, når vilkårene for forslaget bliver afdækket. Lovforslaget går ud på at give unge under 25 år mulighed for at vælge en uddannelse, hvortil de vil modtage en ydelse på indtil 52.000 kr. årlig, såfremt uddannelsen er særlig godkendt, og såfremt ydelsen – måske også uddannelsen – ikke varer mere end 2 år. De 52.000 kr. er fastsat som halvdelen af dagpengenes højeste sats. Der er grund til at fæstne sig ved dette beløb, særlig når ministeren argumenterer med, at hun har tænkt sig, at det er enlige forsørgere, især kvinder, dette tilbud skal rette sig imod, eller unge, der har været på arbejdsmarkedet, eller unge, der har fået en anden uddannelse på et område, hvor der i øjeblikket ikke findes beskæftigelse, og som derfor går på dimittendsatsen. De 52.000 kr. årlig er mindre, end hvad der normalt ydes til enlige forsørgere, der via bistandsloven får hjælp til uddannelse. Det siger noget om det niveau, som ministeren lægger for disse uddannelser.

[Carsten Andersen]

Den persongruppe, dette forslag retter sig imod, er enten på dimittendsats eller på fuld understøttelse, og for denne gruppe vil forslaget betyde, at de skal gå imellem 30.000 kr. og 50.000 kr. ned i indtægt om året. Alene dette forhold får lyset i forslaget til at blafre temmelig meget. Det lægger gift for de gode intentioner, og jeg er da også enig med socialdemokratiet i, at det er spørgsmålet, hvor mange unge der egentlig hopper på denne limpind.

Det er efter vores opfattelse rimeligt, at man accepterer, at unge, enlige forsørgere har ret til et acceptabelt leveniveau, også under uddannelse, og det er også acceptabelt, at andre unge, selv om de har en anden uddannelse, også kan gå ind i et uddannelsesforløb, men det skal være på et acceptabelt leveniveau.

Det ville være interessant at få at vide, hvilke uddannelser ministeren har tænkt på i forbindelse med dette forslag. Jeg mener, det er uacceptabelt, at ministeren fremsætter lovforslaget uden at gøre folketinget bekendt med sin positivliste, som hun nævner i bemærkningerne til forslaget. Det må høre med til forslaget, for at vi kan behandle det reelt.

Om aldersgrænsen vil jeg gerne påpege, at den skal forhøjes, sådan at den kommer til at gælde for alle unge og for unge, der kommer ud, og som ikke umiddelbart kan finde en beskæftigelse inden for den uddannelse, de har. Arbejdsministeren refererer til, at hun har hørt hovedorganisationerne. Deres svar burde have været fulgt med, så man kunne se, hvilke hovedorganisationer ministeren har hørt.

Det ville være interessant at vide, hvorfor ministeren kun tror, at det er 2.250, der vil tage imod tilbuddet. Eller ligger der her en begrænsning, idet hun har tænkt, at det kun skal omfatte det antal?

Sluttelig kan jeg ikke lade være med at sammenholde ministerens bemærkning om, at ordningen skal administreres af arbejdsformidlingen, med det forhold, at ministeren fyrer ansatte på dette område. Nu vel. Ministeren genansætter folk ifølge dette forslag. Så rummer forslaget vel egentlig bare, at det kan administreres uden yderligere personale i arbejdsformidlingsområdet.

Endelig må det ikke koste nogen penge i uddannelsesinstitutionerne – uddannelsesin-

stitutioner, der er udhulet igennem barske og hårde nedskæringer.

Vi vil i udvalgsarbejdet være kritiske over for dette lovforslag, og der er en række uafklarede ting, som jeg her har nævnt, som vi ønsker at få afklaret.

Estrup (RV):

Siden ledigheden for alvor har bidt sig fast i sidste halvdel af 1970'erne, har det været klart, at vort dagpengesystem led af en alvorlig skavank. Det er et godt økonomisk sikkerhedsnet for dem, der rammes af arbejdsløshed, men det er samtidig aldeles passiviserende. Fordi systemet giver en god og rimelig compensation ved indkomstbortfald, tvinges man til at administrere udbetalingerne restriktivt. Derfor kravet om at stå til rådighed for arbejdsmarkedet – et krav, som udelukker den arbejdsløse fra en række fornuftige aktiviteter, ikke mindst sammenhængende uddannelse i ledighedsperioden, og som nødvendigvis må forekomme absurd, så længe der ikke er reelle udsigter til, at arbejdsmarkedet har brug for den ledige.

Derfor er det foreliggende forslag et spændende forsøg. Ved at give de dagpengeberettigede unge under 25 år reel mulighed for at vælge et 2-årigt uddannelsesforløb kan arbejdsløshedsperioden og de penge, det offentlige udbetaler i den forbindelse, få et aktivt og fremadrettet perspektiv. Dagpenge og arbejdstilbud giver stort set kun håb om at bevare arbejdsmarkedstilknytningen, hvori uddannelse kombineret med omskolingsydelse giver mulighed for tilpasning til et arbejdsmarked under forandring. Det er et skridt på vejen til en mere aktiv arbejdsmarkedspolitik.

Det er klart, at denne vej er tornet. På den ene side skal ydelsen være så høj, at omskoling bliver et virkeligt alternativ for de dagpengeberettigede unge. På den anden side er der grænser for, hvor stor afstanden kan være til de ydelser, som andre unge under uddannelse kan få. Det er vanskeligt at sige, om der med forslaget om en uddannelsesydelse på halvdel af de maksimale dagpenge er fundet et varigt niveau. Formentlig må man som med resten af forslaget prøve sig frem. Det er jo et forsøg. Derfor kan det naturligvis være fornuftigt ikke at starte for højt, ligesom der er grund til at tage i be-

[Estrup]

tragtning, at det drejer sig om unge – oftest væsentligt under 25 år – med relativt få faste udgifter.

På ét punkt vil jeg imidlertid gerne med det samme markere, at vi finder ydelsens højde problematisk. Det gælder de enlige forsørgere. Der er næppe mange i denne gruppe, som vil have råd til at give afkald på op til halvdelen af dagpengebeløbet for at tage imod et omskolingstilbud. Vi vil gerne under udvalgsarbejdet se på, om der kan gøres noget for denne kategori.

På det radikale venstres vegne kan jeg altså give tilslutning til det principielle i lovforslaget, men jeg vil gerne afslutningsvis nævne to punkter, hvor vi må tage forbehold.

For det første mener vi ikke, at dette forslag skal bruges til at skaffe statslige besparelser. Ved indarbejdningen af den såkaldte ungdomspakke i finansloven var omskolingsydelsen forudsat at være udgiftsneutral. Nu viser de økonomiske konsekvensberegninger af forslaget, at der i stedet er tale om besparelser. Der er således noget at gøre godt med, f.eks. for de enlige forsørgere. I hvert fald bør eventuelle ikke indregnede udgifter for uddannelsesinstitutionerne ikke føre til krav om kompenserende besparelser.

Det andet forbehold vedrører uddannelsesydelsens bortfald, når arbejdsformidlingen giver et konkret arbejdstilbud. Den langtidslidende markerer ved sit valg af omskoling en klar vilje til at tilpasse sig arbejdsmarkedets behov. Derfor skal valget mellem arbejdstilbud og uddannelsesydelse være et reelt valg. Vi kan derfor ikke umiddelbart tilslutte os denne bestemmelse i forslaget, men vil se på den under udvalgets arbejde.

Bente Juncker (CD):

Centrum-demokraterne kan tilslutte sig lovforslaget. Det sigter mod en gruppe, som er kommet meget tidligt ud på arbejdsmarkedet, og det åbner mulighed for, at disse unge mennesker kan få et omskolingstilbud.

Med hensyn til dagpengebeløbet, nemlig de 52.000 kr., må jeg sige, at i forhold til det, vi kender fra SU, er det jo ganske flot, men jeg er enig med de ordførere, der har sagt, at det måske kan blive lidt knebent for de enlige mødre. Men i øvrigt kan vi tilslutte os.

Dohrmann (FP):

Det er ikke alle dele af regeringens ungdomspakke, vi er lige imponeret af. Når vi alligevel har valgt at se med sympati på næsten samtlige forslag, som bliver fremsat her i folketinget, hænger det sammen med, at vi synes, ungdomsarbejdsløsheden skal bekæmpes med stort set alle midler – i særdeleshed fordi regeringen har stillet i udsigt, at finansieringen skal ske ved offentlige besparelser.

Elisabeth Bruun Olesen (VS):

Intentionerne bag dette lovforslag er glimrende. Det er da udmærket, at man kan få uddannelse i stedet for et jobtilbud, og det er da også udmærket, at man nu i en arbejdsløshedsperiode som en uddannelsesydelse stadig væk kan få den halve dagpengesats. Men når jeg har sagt det, har jeg en lang række indvendinger, som der i og for sig allerede er blevet gjort rede for.

For det første det tab, man økonomisk kommer ud for. Hvis man er på maksimal dagpengesats, så taber man jo faktisk 52.000 kr. Hvis man er på dim-satsen, taber man omkring 30.000 kr. Det er jo mange penge. Det vil sige, at i virkeligheden er det en form for en narresut, der ikke reelt vil være et tilbud til de unge, der bliver snakket om, især ikke de enlige mødre og de enlige forsørgere. Den anden dag gik argumentationen, da vi snakkede om reguleringen af dagpengesatserne, på denne måde: de, der har haft lidt, skal ikke have mere. De, der er på dimittendsatsen nu, har jo aldrig været vant til at have ret mange penge, de har enten haft en lav SU eller haft en lav elev- eller lærlingeløn. Nu vender man den lige pludselig om og siger, at de, der har haft en individuel sats, der måske ikke er helt oppe på 335 kr., men så dog på 300 kr. eller på 290–295 kr., skal tabe en enorm masse ved at gå på et uddannelsesstilbud.

Med disse bemærkninger vil jeg sige, at det ikke er et forslag, der er vores livret, men vi vil godt se positivt på det i udvalgsarbejdet – med de bemærkninger, der er kommet om de enlige forsørgere, og med bemærkningerne om, at arbejdsformidlingen kan trække uddannelsesydelsen væk igen, hvis man får et jobtilbud. Jeg vil godt ligesom socialdemokraterne spørge: hvorfor skal denne gruppe trækkes væk fra A-kasserne, og hvorfor skal ydelsen udbetales af arbejdsformidlingen?

Kofod-Svendsen (KrF):

Den konstruktive løsning er uddannelse. Det lægger dette lovforslag op til, og derfor kan mit parti tilslutte sig de intentioner, der ligger i forslaget.

Arbejdsministeren (Grethe Fenger Møller):

Jeg skal sige tak til de ordførere, som har givet tilsagn om positivt at ville se på dette lovforslag under udvalgsbehandlingen, og det gælder jo lige fra fremskridtspartiet til VS.

Jeg synes også, det er et godt forslag. Det er et forsøg på at bryde nogle barrierer, bryde med nogle traditionelle tankegange. Det er et forsøg, hvor vi siger, at unge under 25 år i stedet for et arbejdstilbud kan vælge at få en uddannelsesydelse i op til 2 år. Det mener jeg faktisk er udtryk for en positiv tankegang i stedet for at sige, at de unge fortsat skal køre på arbejdstilbud, så kan de måske ikke blive i beskæftigelse, så skal de på dagpenge, og så skal de på arbejdstilbud igen, og sådan kunne de måske blive ved, indtil de kommer på efterløn. Det er der egentlig ikke meget perspektiv i. Derfor synes jeg, det kunne være spændende, om vi kunne prøve at se, om det her kunne give noget andet og noget mere og noget bedre til de unge.

Der er selvfølgelig nogle problemer i det, som hr. Estrup måske mest klart pegede på. Vi har jo mange systemer i vores samfund. Et af systemerne er altså arbejdsløshedsdagpengesystemet, hvor man gennem medlemskab af en A-kasse i et år – hvis man i øvrigt har opfyldt 26 ugers kravet inden for 3 år om at have noget arbejde – kan få dagpenge. Man kan få dagpenge – hvis man er meget heldig helt op til 104.500 kr. Det er maksimumbeløbet. Når man diskuterer, om man ikke hellere skulle have en uddannelse, så kommer man ind i det problem, at på den ene side skal der gerne være en motivering for, eller i hvert fald ikke en bremse for, at man vælger at få et uddannelsestilbud, og på den anden side må vi også se på de unge, der er gået direkte fra skolen og ud i uddannelsessystemet og måske lever af SU, som er på godt 23.000 kr. Der er altså nogle enorme problemer imellem de forskellige ydelsesniveauer. Her har vi altså valgt at lægge os på halvdelen af maksimumdagpengebeløbet.

Jeg tror ikke på, at det er rigtigt, hvis man skulle se på det statistisk, at denne gruppe af unge mennesker vil ramme maksimumloftet. Så meget tror jeg ikke på at de får i dagpenge. Jeg tror, at de måske snarere i dagpenge ligger nede på godt 80.000 kr. De går derfor ikke fra 104.000–105.000 kr. ned til 52.000 kr., men de vil gå fra et andet beløb. Man må heller ikke glemme, at det beløb vil de så kunne få i op til 2 år. Det har da også en vis betydning for dem, at de kan gøre dette.

For de unge, der skal have et arbejdstilbud, og som altså har denne valgmulighed, er det et reelt valg, om man vil have et arbejdstilbud eller vil vælge at få en uddannelsesydelse. De unge kommer jo i kontakt med arbejdsformidlingen, som skal vejlede i forbindelse med ordningen – også vejlede dem i forbindelse med valg af uddannelse.

Det er tanken, at der skal være en såkaldt positivliste, en liste over de uddannelser, som de unge skal kunne vælge, og at man så i arbejdsformidlingen ligesom kan krydse af og sige: o.k., hvis man vil have denne uddannelse, så kan man få denne uddannelsesydelse.

Jeg kan godt sige, at da vi arbejdede med lovforslaget oprindeligt, havde vi sådan set planer om, at det skulle ligge et helt andet sted, nemlig ude på uddannelsesinstitutionerne, men når nu de unge er i kontakt med arbejdsformidlingen, når nu det er den, der vejleder de unge, så mener vi egentlig også, at det bør være AF, som administrerer selve ordningen.

Med hensyn til spørgsmålet om, hvilke uddannelser det så er man kan vælge, står der jo i bemærkningerne til lovforslaget, at der kommer en sådan liste, som er udarbejdet af undervisningsministeren efter forhandling med arbejdsministeren. Jeg kan sige, at denne liste er ikke helt færdig. Jeg er klar over, at den er af væsentlig betydning for behandlingen af lovforslaget. Jeg kan i hvert fald sige så meget, at listen ikke vil komme til at indeholde ikke-erhvervs-mæssige uddannelser, og jeg kan også give nogle eksempler på, hvad man forestiller sig kunne komme på tale af uddannelsesmuligheder. Inden for lærlinge- og EFG-uddannelserne vil det især være uddannelser inden for jern og metal og bygge- og anlægsområdet, inden for de grundlæggende teknikeruddannelser vil det være teknisk tegner, teknisk assistent, og in-

[Arbejdsministeren]

den for de videregående uddannelser teknikumingeniør og de erhvervsproglige uddannelser.

Jeg håber, at forhandlingerne med undervisningsministeren vil kunne afsluttes meget hurtigt, således at positivlisten kan indgå i det kommende udvalgsarbejde og kan være med til at opklare de eventuelle problemer, som udvalgsmedlemmerne føler at de måtte have.

Bakholt (S):

I første runde spurgte jeg arbejdsministeren, hvorfor arbejdsformidlingerne skal administrere ordningen, altså udbetale ydelserne. Det fik jeg ikke nogen klar begrundelse for, og jeg synes egentlig, det er mærkeligt, når man nu nedskærer arbejdsformidlingerne, som man gør. Udbetaling af dagpenge hører faktisk til i arbejdsløshedskasserne og ikke i nogen anden institution.

Jeg har et andet spørgsmål nu, for det er jo muligt, at regeringen får flertal for sit forslag – det er der et eller andet der kunne tyde på, selv om der er faldet mange skeptiske bemærkninger med hensyn til ydelsernes størrelse. Jeg vil godt spørge arbejdsministeren: er regeringen parat til at indrette systemet sådan, at vi sætter ydelserne op, hvis det skulle vise sig, at dette ikke bliver nogen succes, men tværtimod måske en fiasko, idet ingen vil søge, fordi ydelserne er for dårlige i forhold til det, man er vant til at få? Er regeringen parat til at sætte ydelserne op, hvis det skulle vise sig, at det ikke bliver nogen succes?

Arbejdsministeren (Grethe Fenger Møller):

Jeg mener nu, jeg gav hr. Bakholt svar på det første spørgsmål, nemlig spørgsmålet om, hvorfor det er AF, der skal administrere ordningen. Det er det, fordi det er AF, der kommer i kontakt med de unge. Derfor er det også rimeligt at lægge det dér.

Med hensyn til det andet spørgsmål vil jeg sige, at forslaget er jo tænkt som et forsøg, som skal gælde, indtil arbejdstilbudsloven i øvrigt skal til almindelig revision i næste folketingsssamling. Så mener jeg, man må vurdere, i hvilket omfang man har benyttet sig af tilbuddet om at få en uddannelsesydelser, og på hvilke områder, således at vi kan se, om det er noget, man skal køre videre med. Vi

må i det hele taget foretage en almindelig vurdering af det, for det er egentlig et brud på de almindelige principper om, at når man er på dagpenge og arbejdstilbud, så går man ikke ind og tager kompetencegivende uddannelse. Derfor synes jeg, det er rimeligt, at man gør det som et forsøg, således at folketinget på et senere tidspunkt får lejlighed til at tage stilling til, hvordan forsøget har fungeret i forbindelse med revisionen af arbejdstilbudsloven.

Elisabeth Bruun Olesen (VS):

Vi fik ikke noget svar på, hvilke tilfælde det drejer sig om. Der står, at retten til ydelser kan bortfalde, når arbejdsformidlingen giver de langtidsledige et konkret arbejdstilbud. Hvad tænkes der på? Jeg vil blive ved med at synes, at udbetalingen skulle ligge i A-kasseregie. Der står også i et af de senere stykker, at hvis den unge afbryder sin uddannelse, så er vedkommende alligevel berettiget til et jobtilbud. Så er det jo vigtigt, at man er i kontinuerlig kontakt med sin A-kasse.

Carsten Andersen (SF):

Jeg synes, det var meget godt, at vi lige fik nogle fingerpeg om, hvad det er for nogle uddannelser, ministeren tænker på. Men jeg tænker også på, at lige nøjagtig de uddannelser ikke netop er kendetegnet ved at have en ledig kapacitet til at kunne klare en sådan ekstraopgave, som der her dukker op. Jeg vil godt spørge ministeren, om man er indstillet på at skaffe en kapacitet til denne søgning. Hvis det skulle vise sig, at der henvender sig mere end 2.250, som er interesseret – hvis nu vi igennem udvalgsarbejdet måske får hævet de 52.000 kr. til et acceptabelt beløb – vil ministeren så være indstillet på at få skaffet plads til de ekstra, der måtte henvende sig?

Jeg mener, at et halvt år ikke er nogen tid til at vurdere, hvordan det her fungerer. Jeg synes egentlig, der skulle en længere tid til.

Endelig vil jeg for god ordens skyld bemærke, at jeg mener også, at udbetalingerne skal ligge i A-kasserne.

Hermed sluttede forhandlingen.

Afstemning.

Lovforslagets overgang til anden behandling

vedtoges uden afstemning.

Formanden:

Jeg foreslår, at lovforslaget henvises til arbejdsmarkedsudvalget. Hvis ingen gør indsigelse mod dette forslag, betragter jeg det som vedtaget. (Ophold). Det er vedtaget.

Den næste sag på dagsordenen var:

12) Første behandling af beslutningsforslag nr. B 22:

Forslag til folketingsbeslutning om forbedring af jobskabelsesloven.

[Af Lilli Gyldenkilde (SF) m.fl.]

(Fremsat 15/2 84).

Forslaget sattes til forhandling.

Forhandling

Arbejdsministeren (Grethe Fenger Møller):

SFs forslag til folketingsbeslutning indeholder tre elementer. For det første foreslår man, at der afsættes yderligere 500 mill. kr. til offentlig jobskabelse på finansloven. For det andet foreslår man, at den særlige ungdomsløn – løntrykkercirkulæret – afskaffes. For det tredje foreslår man, at 25 års aldersgrænsen i jobskabelsesordningen fjernes.

Med hensyn til forslaget om at forøge den offentlige jobskabelse med 500 mill. kr. kan jeg indledningsvis nævne, at der i 1983 i alt blev anvendt 294 mill. kr. til offentlig jobskabelse, og på finansloven for 1984 er der afsat 290 mill. kr. Dette svarer til ca. 3.500 arbejdspladser på offentlige jobskabelsesprojekter. Til sammenligning kan jeg desuden nævne, at der i 1983 var afsat 530 mill. kr. til offentlig jobskabelse.

Den reducerede bevilling i 1984 i forhold til den budgetterede bevilling for 1983 er udtryk for regeringens vilje til at gøre alvor af betingelsen om, at jobskabelse så vidt muligt skal udføres af eller i samarbejde med private virksomheder. En forholdsvis begrænset bevilling til offentlig jobskabelse vil nemlig tvinge kommuner og amtskommuner til at søge at arrangere deres projekter som privat jobskabelse. Dette har en række fordele. For det første vil en række offentlige udgifter blive flyttet over i den private sektor. For det

andet vil de unge arbejdsløse, der ansættes i en privat virksomhed, have større udsigt til stabil og varig beskæftigelse, end hvis de blot var blevet ansat inden for det offentlige. Jeg må derfor sige, at regeringen ikke kan gå med til; at bevillingen til offentlig jobskabelse igen sættes i vejret.

SF foreslår dernæst, at den særlige ungdomsløn til unge under 22 år, der er ansat på et jobskabelsesprojekt, bliver afskaffet. I øjeblikket eksisterer der en overgangsordning, som betyder, at unge mennesker under 22 år kun får den særlige ungdomsløn, hvis de bliver ansat på et jobskabelsesprojekt, der er en videreførelse af et tidligere beskæftigelsesprojekt. Det betyder i virkeligheden, at der hele tiden bliver færre og færre unge, der er på ungdomsløn, efterhånden som de gamle jobskabelsesprojekter bliver lavet om til egentlig jobskabelse. Det er i øvrigt fastsat i loven, at arbejdsdirektøren efter forhandling med landsarbejdsnævnet kan udstede mere permanente regler om særlig løn til unge på jobskabelse. Dette spørgsmål har været drøftet i landsarbejdsnævnet, men arbejdsdirektoratet har endnu ikke udstedt nye regler.

Det tredje led i beslutningsforslaget sigter på en fjernelse af 25 års aldersgrænsen i jobskabelsesordningen. Forslaget er angiveligt motiveret med, at eksistensen af aldersgrænsen har medført, at oprettelse af job er blevet forsinket, eller at job slet ikke er blevet oprettet.

I de statistiske oplysninger, vi indtil nu har fået om jobskabelsesordningen, er der ikke meget, der tyder på, at aldersgrænsen har haft disse virkninger. Efter den seneste statistik, som omfatter januar–november 1983, er ca. 12 pct. af alle jobskabelsesarbejdspladser godkendt til over 25-årige. Efter § 21, stk. 2, i bekendtgørelse om jobskabelse må personer på 25 år og derover kun udgøre en mindre del af de ansatte ved arbejdet. Praksis ligger altså rigeligt inden for de rammer, som bekendtgørelsen afstikker.

Statistikken fortæller os i øvrigt, at arbejdsmarkedsnævnene ikke relativt betragtet har afvist flere ansøgninger om oprettelse af jobskabelsesarbejder til de over 25-årige end til de under 25-årige. Også dette antyder, at aldersgrænsen ikke har haft indflydelse på mængden af jobskabelsesarbejdspladser. Der er derfor ingen grund til at ændre ved aldersgrænsen på nuværende tidspunkt.